

2. On approval of the Concept of introduction of the three-level model of training of police training: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine №51 ve 29.01.2018, URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MVS815.html

3. On Approval of the Regulations on Educational Qualification Levels (Degree Education): Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine №. 65 of January 20, 1998 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/65-98-p>

4. Law of Ukraine "On Education" of 09.08.2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

Сопілко І. М.,

доктор юридичних наук, професор,
декан юридичного факультету,
Національний авіаційний університет

Лихова С. Я.,

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри кримінального
права і процесу,
Національний авіаційний університет

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДИК SOFT-CLIL ТА HARD-CLIL ПРИ ВИКЛАДАННІ ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Основними регулятивними актами, які визначають зміст вищої освіти, є державні стандарти вищої освіти та освітньо-професійні програми підготовки. Компетентнісний підхід підштовхує викладачів до нового розуміння місця мов міжнародного спілкування в структурі освіти. Іноземні мови поступово перестають бути лише одним з предметів в навчальному курсі, а стають дієвим інструментом для професійного розвитку. Для вирішення цього завдання в світі використовують такий інструмент як викладання за методикою CLIL. Content and Language Integrated Learning (CLIL), як впливає з визначення, є методикою, яка дозволяє одночасно (Integrated) здобувати знання як з предмета, який вивчають студенти (Content) так і з іноземної мови (Language).

Вперше термін CLIL був запропонований Девідом Маршем (David Marsh) в 1994 році [1]. В даній методиці фокус робиться на навчальний контекст, в якому іноземна мова в основному виступає як засіб у засвоєнні основного (не-мовного компоненту). При цьому CLIL - це підхід або метод, який інтегрує викладання змісту з навчальної

програми з певного предмету та викладання не рідної мови. Слід досягти високого ступеня інтеграції між вивченням іноземної мови та змісту різних навчальних предметів. Методологічна основа пропонує формувати підхід до плану заняття з декількома фокусами – філологічним та (в нашому випадку) юридичним.

Варто вказати, що в зарубіжних вузах, які працюють за методикою CLIL, також виникають труднощі, подібні до практичних труднощів працівників НАУ, описаних нами в попередніх роботах (Semchuk, 2019) [1]. Наприклад, в Університеті Балеарських островів (Іспанія) труднощі дуже подібні до тих, які є в НАУ – адже на сьогодні єдина офіційна вимога до викладачів CLIL - мати рівень володіння англійською мовою B2 (за даними CEFR)[2,126].

Тобто не тільки в Україні при викладанні дисциплін перевага віддається викладачам, які є спеціалістами з предмету, який вивчається, та додатково володіють іноземною мовою на рівні не нижче B2. Варто вказати, що не тільки в Україні, а й в країнах ЄС таких викладачів не так вже й багато, і система вищої освіти відчуває дефіцит таких кадрів.

Враховуючи, що підхід, запропонований в методиці CLIL, є досить гнучким, при його використанні виникають труднощі через відсутність фіксованих моделей, які стосується педагогічних основ даного підходу.

Проте певні загальні моделі в системі CLIL все ж можна виділити: «Жорстка» (hard-CLIL) - модель, близька до повного занурення в іноземну мову (50% всіх дисциплін викладаються іноземною мовою); «М'яка» (soft CLIL) - модель, при якій рідна мова учнів використовується в значній мірі для полегшення сприйняття предметної дисципліни (45 хвилин один раз в тиждень окремі теми профільних дисциплін викладаються іноземною мовою); Проміжна модель - модель модульного викладання (15-25 годин в семестр в рамках профільних предметів іноземною мовою викладаються окремі модулі) [3, 48].

Наразі в НАУ запроваджена модель викладання, близька до «жорсткої» (hard-CLIL) – модель, при якій на англомовному проекті передбачено викладання більш ніж 50% відсотків контенту кожного з предметів англійською.

Проте для студентів, які навчаються за стандартною програмою, також можливе введення курсів за методикою soft-CLIL чи проміжною моделлю, яка дозволить студентам з більш низьким рівнем володіння англійською мовою одночасно підвищувати знання з двох предметів.

Тому, при формуванні вибіркового навчального дисциплін на наступний період на юридичному факультеті НАУ планується впровадження курсів, побудованих за методикою soft CLIL – тобто з активним використанням як державної мови, так і оригінальних англомовних джерел.

Список використаних джерел

1. Semchuk N., Lykhova S., Demianenko U. *Using English as a foreign language when teaching subject of the criminal law cycle* The Asian International Journal of Life Science, Supplement 21 (2), 2019, 517–534.

2. Rodríguez M. G. *Is Soft-CLIL the solution to Spaniards' low level in English? A suggested planning model*. Verbeia. Monográfico: Journal of English and Spanish studies, N° 1, 2017, 125-142.

3. Jindřiška Šulistová. *The Content and Language Integrated Learning Approach in Use*. Acta Educationis Generalis, 2015, Volume 3: Issue 2, 47–54. URL: <https://doi.org/10.1515/atd-2015-0018>.

Mamonova O. I.,

PhD in Pedagogics, Associate Professor,
Humanitarian Department,
Donetsk Law Institute of MIA of Ukraine

Volik O. V.,

Lecturer, Humanitarian Department,
Donetsk Law Institute of MIA of Ukraine

MODERN APPROACH TO FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF FUTURE LAW ENFORCEMENT OFFICERS

The authors of modern scientific papers on the problems of training future law enforcement officers for professional language communication emphasize the importance of using along with traditional, also innovative forms and methods of language teaching. The most promising of them experts call such forms and methods of interactive teaching as briefing-discussion, role-playing game, competition, business game, brainstorming, lesson-excursion, analysis of professional incidents, the solution of professionally oriented problem situations-cases based on group reflection, auto comment of vital foreign communication situations based on authentic texts of professionally directed character, cross-cultural analysis of profile authentic texts etc. [4, p. 12; 5, p. 7].

As it is stated in the European Linguistic Recommendations, "only through better knowledge of modern European languages communication and interaction between Europeans with different native languages can be